

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudkyň Michaely Bejčkové a Lenky Oulíkové v právní věci žalobce: **P. H.**, zastoupený advokátem JUDr. Milanem Vašíčkem, MBA, Dominikánské náměstí 656/2, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, Žerotínovo nám 449/3, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 9. 2019, čj. JMK 132960/2019, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 7. 2022, čj. 32 A 65/2019-51,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 7. 2022, čj. 32 A 65/2019-51, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Vymezení věci, kasační námitky a vyjádření žalobce

[1] Žalobce byl dne 11. 9. 2018 při řízení motorového vozidla zn. Škoda Superb v obci Lelekovice zastaven a zkontrolován hlídkou Policie ČR. Při kontrole bylo zjištěno, že žalobce nebyl v době řízení motorového vozidla držitelem žádného řidičského oprávnění. Žalobce totiž pozbyl řidičské oprávnění v souvislosti s příkazem Magistrátu města Brna (MMB) ze dne 13. 11. 2017, jímž mu byl uložen zákaz činnosti řízení všech motorových vozidel na dobu 1 měsíce od 6. 12. 2017 do 6. 1. 2018. Po výkonu zákazu činnosti žalobce nepožádal o vrácení řidičského oprávnění, v době policejní kontroly dne 11. 9. 2018 tudíž nebyl držitelem řidičského oprávnění. Městský úřad Kuřim proto shledal žalobce vinným ze spáchání přestupku z nedbalosti podle § 125c odst. 1 písm. e) bodu 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu). Žalobci byla uložena pokuta ve výši 25 000 Kč a zákaz činnosti řízení všech motorových vozidel v trvání 12 měsíců. Žalovaný v odvolacím řízení snížil pokutu na 10 000 Kč, ve zbytku rozhodnutí Městského úřadu Kuřim potvrdil.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce úspěšně bránil žalobou u krajského soudu. Žalobce v žalobě mj. namítl, že mu příkaz MMB (jímž mu byl uložen zákaz řízení) nebyl doručen na doručovací adresu sdělenou v roce 2008 tomuto správnímu orgánu podle § 19 odst. 4 správního řádu, proto tento příkaz nemohl nabýt právní moci. Krajský soud

prísvedčil uvedené námietke. Uvedl, že ve správním řízení sice nebylo prokázáno, že žalobce učinil žádost o doručování na doručovací adresu i ve správních řízeních zahájených v budoucnu u téhož správního orgánu, žalobce však doložil, že mu MMB v minulosti nejméně ve dvou případech doručoval na danou doručovací adresu, ta mu tedy musela být známa. Krajský soud v této souvislosti poukázal na zásadu *in dubio pro reo*, zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[3] Žalovaný (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Úvodem shrnul, že ze spisu Městské policie Brno vedeném pro řízení, v němž byl vydán příkaz MMB ze dne 13. 11. 2017, nevyplývá, že žalobce sdělil městské policii adresu pro doručování. V řízení vedeném v roce 2015 byly žalobci zasílány písemnosti na doručovací adresu ve Velkém Meziříčí, jelikož žalobce uvedl tuto adresu jako doručovací při kontrole hlídkou policie, nikoli proto, že ji měl MMB evidovanou jako sdělenou adresu pro doručování do budoucna. Magistrát při provedeném šetření nezjistil, že by mu žalobce v roce 2008 sdělil doručovací adresu i pro všechna v budoucnu zahájená řízení. Stěžovatel se domnívá, že důkazní břemeno na doložení tvrzeného sdělení adresy pro doručování leželo na žalobci, a nesouhlasí s názorem krajského soudu, že zde vznikla rozumná pochybnost o tom, zda se žalobce dopustil přestupku. Pokud žalobce chtěl v budoucnu argumentovat obsahem žádosti o doručování, měl povinnost si ji uchovat.

[4] Stěžovatel trvá na tom, že příkaz MMB ze dne 13. 11. 2017 byl žalobci řádně doručen fikcí na adresu trvalého pobytu a následně nabyl právní moci. Pokud žalobce zpochybňuje některý z důkazů, přesouvá se důkazní břemeno na jeho stranu.

[5] Stěžovatel se dále ohradil proti závěru krajského soudu, že by bylo možné na základě doručovací adresy sdělené pro konkrétní řízení doručovat správním orgánem i v jiných řízeních, která budou s totožnou osobou vedena později. Takové pojetí nemá oporu v zákoně ani není hospodárné – sdělených adres by mohlo být více, což by zkomplikovalo určení účinků doručení.

[6] Žalobce ve svém vyjádření upozornil, že nezpochybňoval samotné důkazy (vydání příkazu ze dne 13. 11. 2017), ale pouze dílčí závěry (řádné doručení příkazu), proto důkazní břemeno spočívá stále na stěžovateli. Žalobce poukázal na zásady presumpce nevinny a *in dubio pro reo*. Současně uvedl, že nebyl při silniční kontrole dotazován na adresu pro doručování ani mu nebyl předložen k podpisu žádný záznam. Úřední záznam MMB ze dne 20. 8. 2019, ze kterého vyplývá, že MMB nezjistil, že by žalobce v roce 2008 sdělil svou doručovací adresu i pro řízení zahájená v budoucnu, je založen toliko na tom, že podklady o řízeních z roku 2008 již byly skartovány. Tvrzení stěžovatele, že žalobce měl povinnost uchovat si záznam o tom, že v roce 2008 nahlásil svou doručovací adresu, je absurdní. Žalobce se ztotožnil se závěry krajského soudu v napadeném rozsudku.

2. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Kasační stížnost je důvodná.

[8] V projednávané věci musí NSS posoudit, zda byl žalobci řádně doručen příkaz MMB ze dne 13. 11. 2017, jímž mu byla uložena sankce zákazu řízení motorových vozidel pro období od 6. 12. 2017 do 6. 1. 2018, přičemž žalobce po tomto období nepožádal o vrácení řidičského průkazu (požádal o něj až 12. 9. 2018). Toto posouzení je nezbytné pro zodpovězení otázky, zda žalobce byl dne 11. 9. 2018 držitelem řidičského oprávnění.

pokračování

[9] Žalobce tvrdí, že v roce 2008 nahlásil MMB doručovací adresu (V. 193/36, V. M.), která měla sloužit i pro všechna další řízení zahájená v budoucnu u tohoto správního orgánu. MMB mu však zaslal příkaz ze dne 13. 11. 2017 na adresu trvalého pobytu, ohlašovnu na adrese H. 165/5, B.. Stěžovatel během šetření nedokázal dohledat, že by žalobce opravdu svou doručovací adresu pro budoucí správní řízení sdělil MMB. Dokumentace týkající se řízení z roku 2008 již byly v souladu s pravidly pro archivaci skartovány.

[10] Podle § 19 odst. 4 správního řádu platí, že *nevylučuje-li to zákon nebo povaha věci, na požádání účastníka řízení správní orgán doručuje na adresu pro doručování nebo elektronickou adresu, kterou mu účastník řízení sdělí, zejména může-li to přispět k urychlení řízení; taková adresa může být sdělena i pro řízení, která mohou být u téhož správního orgánu zahájena v budoucnu.*

[11] Ze správního spisu je zjevné, že MMB v minulosti žalobci doručoval písemnosti na doručovací adresu V. 193/36, V. M., učinil tak minimálně v roce 2015 při oznámení o přestupku ze dne 9. 10. 2015 (doručovací adresu sdělil policejní hlídce sám žalobce) a v roce 2018, kdy MMB zaslal žalobci upozornění na nedoplatek ze dne 6. 8. 2018 (doručovací adresa byla MMB sdělena zdravotní pojišťovnou v její odpovědi na výzvu k součinnosti). Podle stěžovatele z těchto skutečností nelze dovodit, že by MMB disponoval nahlášenou doručovací adresou žalobce ve smyslu § 19 odst. 4 správního řádu; sdělení doručovací adresy pro určité řízení bylo ohraničeno dobou vedení daného řízení.

[12] Krajský soud ve svém rozsudku uzavřel, že pokud se žádost o doručování z roku 2008 nepodařilo ve správním řízení potvrdit, pak to nemůže jít k tíži žalobce. Upozornil na to, že MMB v minulosti doručoval žalobci v jiných řízeních na doručovací adresu, tudíž lze předpokládat, že ji má uvedenou ve svých registrech – a to i bez ohledu na žádost z roku 2008. Podle krajského soudu tedy ve správním řízení zůstala důvodná pochybnost o tom, zda byl příkaz ze dne 13. 11. 2017 řádně doručen a žalobce s ním byl seznámen, zda příkaz mohl nabýt právní moci a zda žalobce mohl spáchat nyní posuzovaný přestupek.

[13] NSS již ve své dřívější judikatuře dovedl předpoklady pro doručování na doručovací adresu podle § 19 odst. 4 správního řádu (dříve § 19 odst. 3), jsou jimi: 1) žádost účastníka řízení, 2) nevylučuje to zákon nebo povaha věci a 3) tento postup zejména může přispět k urychlení řízení. Žádost účastníka řízení je pak podáním ve smyslu § 37 správního řádu. Aby mohlo být na základě žádosti doručováno i v řízeních zahájených v budoucnu, pak tento postup musí vycházet z obsahu žádosti a nelze jej dovozovat na základě skutečnosti, že v jiných řízeních u stejného správního orgánu na zvolenou adresu doručováno bylo či je (rozsudek NSS ze dne 15. 3. 2012, čj. 7 As 131/2011-62).

[14] V nynější věci je nepochybné, že žalobce při oznámení přestupku dne 3. 10. 2017 neuvedl svou doručovací adresu (oznámení ani nepodepsal). V daném případě tak chyběla „žádost“ jako jeden z předpokladů pro doručování na sdělenou doručovací adresu podle § 19 odst. 4 správního řádu. Jak vyplývá z citovaného rozsudku 7 As 131/2011-62, skutečnost, že MMB v minulosti v jiných řízeních doručoval žalobci na jeho doručovací adresu, neznamená, že MMB byl povinen na tuto doručovací adresu zasílat žalobci písemnosti i v dalších řízeních u něj vedených. NSS proto nemůže souhlasit se závěrem krajského soudu, podle kterého byla-li MMB z minulosti známa doručovací adresa žalobce, bylo žádoucí, aby i v případě příkazu ze dne 13. 11. 2017 doručoval na tuto doručovací adresu, i přestože ji žalobce v daném správním řízení neuvedl jako svou doručovací adresu.

[15] Na otázku, zda žalobce v roce 2008 opravdu sdělil MMB svou doručovací adresu jakožto adresu, na kterou si přeje, aby mu MMB doručoval veškeré písemnosti i v řízeních zahájených v budoucnu u tohoto správního orgánu, nelze s ohledem na okolnosti této věci jednoznačně odpovědět. NSS se však ani zde nemůže ztotožnit s názorem krajského soudu, že doručování na doručovací adresu žalobce v jeho minulých správních řízeních vedených u MMB založilo důvodnou pochybnost, zda MMB neměl doručovací adresu ve své evidenci i pro budoucí řízení, a tedy zda byl příkaz ze dne 13. 11. 2017 doručen řádně, byl-li doručován pouze na adresu trvalého pobytu žalobce.

[16] NSS nejdříve opětovně poukazuje na fakt, že MMB v doložených konkrétních situacích (upozornění na nedoplatek ze dne 6. 8. 2018 a dvě doručky z roku 2016 a 2017 vztahující se k řízení sp. zn. ODSČ-74380/15) doručoval v jiných řízeních na doručovací adresu žalobce, neboť doručovací adresu zjistil v rámci konkrétního správního řízení přímo od žalobce, či dotazem od zdravotní pojišťovny. NSS je toho názoru, že správní orgány vyvinuly veškerou nezbytnou aktivitu k tomu, aby dostatečně objasnily okolnosti ohledně doručovací adresy žalobce. Z jejich zjištění nevyplývá nic, co by podpořilo tvrzení žalobce, že v minulosti nahlásil MMB svou doručovací adresu pro další budoucí správní řízení zahájená u tohoto správního orgánu. Dále zde NSS na rozdíl od krajského soudu nespátňuje ani důvodnou pochybnost, která by opodstatnila postup podle zásady *in dubio pro reo*.

[17] Skutečnost, že se adresát na adrese sídla ohlašovny nezdržuje, nemá z hlediska požadavků na doručování podle správního řádu význam, neboť institut trvalého pobytu má pouze evidenční charakter. Fikce doručení nastává i v případě, že správní orgán doručuje písemnost na místo trvalého pobytu, kterým je ohlašovna. Pokud tedy žalobce neuvedl jinou adresu, na níž by bylo možné doručovat, jde to primárně k jeho tíži. Žalobce měl totiž odpovědnost za to, aby si zajistil přebírání písemností na evidované adrese, respektive aby nahlásil kontaktní adresu pro doručování (viz rozsudky NSS ze dne 6. 2. 2014, čj. 1 As 106/2013-44, bod 31, ze dne 8. 12. 2014, čj. 8 As 25/2013-48, body 34 a 37, či ze dne 19. 9. 2019, čj. 6 As 95/2019-36, bod 20). NSS v rozsudku 1 As 106/2013-44 (bod 32) uvedl: „Pokud žalobce policejní hlídce nebo správnímu orgánu I. stupně nesdělil jinou adresu, na kterou by mu bylo možné doručovat písemnosti, ač musel předpokládat, že se proti němu povede správní řízení ve věci přestupku, lze tuto skutečnost přičíst pouze a jen k jeho tíži. V tomto se lze též ztotožnit s názorem stěžovatele, že žalobce měl možnost předejít problémům s doručováním tím, že si zřídí datovou schránku. Další možností bylo, aby žalobce využil § 10b zákona o evidenci obyvatel a požádal, aby do evidence obyvatel byl zaznamenán údaj o adrese, na kterou mu mají být doručovány písemnosti podle zvláštního právního předpisu, tedy i podle správního řádu.“ Dále si lze z evidenční karty řidiče založené ve správním spise povšimnout, že žalobce není v přestupkovém řízení žádným nováčkem, a dá se tedy předpokládat, že je s průběhem přestupkového řízení dobře obeznámen.

[18] NSS se proto ztotožnil s hodnocením správních orgánů, že se žalobce dopustil vytýkaného přestupku řízení motorového vozidla v době, kdy nebyl držitelem žádného řidičského oprávnění, a to ve formě nevědomé nedbalosti ve smyslu § 15 odst. 3 písm. b) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, neboť nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ačkoli to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět mohl a měl.

3. Závěr a náklady řízení

pokračování

[19] Krajský soud nesprávně posoudil otázku doručení příkazu MMB ze dne 13. 11. 2017, jímž byla žalobci uložena sankce zákazu řízení motorových vozidel, a proto dovedl nesprávné závěry i ve vztahu k nyní posuzovanému přestupku. S ohledem na uvedené důvody NSS zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v něm je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. prosince 2023

Ondřej Mrákota
předseda senátu